

Oslava padesátiletí Spolku českých žurnalistů

Děkuju za laskavé pozvání na slavnostní valnou hromadu. Jestliže se nedostavím osobně, neznamená to, že bych si veliké důležitosti Spolku českých žurnalistů nebyl vědom; sám jsem dlouhá léta se věnoval žurnalistické práci a nezříkám se jí nadále. Demokracie usilující o politickou spoluúčasť všech občanů má v žurnalistice svou silnou podporu, demokratický parlament by bez žurnalistické spolupráce sotva byl možný. Tato moc a vlivnost ukládá žurnalistice přiměřenou odpovědnost; co Havlíček žádal po politice, platí také žurnalistice, neboť je součástí politiky; tedy: žurnalistiku rozumnou a poctivou!

Mohamedáni prý, najdou-li kousek popsaného papíru, chrání jej s posvátnou úctou, že by mohl být výpisek koránu; podobně si představuju, že svědomitý spisovatel, a zejména žurnalista (neboť píše denně!) se snaží popsat každý kousek papíru textem, jenž by zasluhoval úctu všech, kdo jej čtou. A spisovatel nepůsobí jen chvilkově - littera scripta manet!

Přeju vašemu jednání zdar!

Oslava padesátiletí Spolku českých žurnalistů (Pozdravný projev prezidenta republiky). Tribuna, 9, 1927, č. 271, s. 2, 19. 11.

A ÚTGM - CD 27, strojopis textu dopisu, datováno 17. 11. 1927, podepsán T. G. Masaryk.

Oslava se uskutečnila 18. 11. 1927 v zasedací síni Staroměstské radnice v Praze.

Nejčtenější spisovatelé američtí

Paní **Gene Stratton Porterová** je jedna z nich. V tom shodují se kritikové všech směrů, i ti, kteří dílo literární posuzují ze stanoviska čistě uměleckého. Tito kritikové připouštějí rozšířenost a oblíbenost spisovatelky, třebaže zdůrazňují, že po stránce umělecké do amerického románu nepřinesla nového nic. Jistě máme i u nás spisovatele rozšířené a oblíbené, o jejichž umělecké hodnotě mohou být pochybnosti. Avšak právě u nás literatura mívala vždy také úkol výchovný, a mnozí spisovatelé hodnotili se z toho hlediska. Podobně má se věc s pí Porterovou v Americe. Bylo vypočteno, že některé její knihy byly rozšířeny v nákladu téměř milionu exemplářů; také se vypočítávaly její důchody z knih, ceněné na mnoho sta tisíc. V každém případě zasluhuje Porterová povšimnutí také u nás. Hlavní charakter děl Porterové je naprostá pravdivost, a pravdivost je spojena s odkrytostí a upřímností. Pravdivost charakterů v knihách Porterové je také v Americe tak vysoko ceněna, přestože se tam s americkou houževnatostí udržují stále názory zastaralé a nesprávné.

Porterová se narodila roku 1868; z jejích děl některá jsou věnována životu zvířat a rostlin na prériích a v močálech amerického Západu. Spisovatelka vyrostla v rodině západních pionýrů a srostla se svým okolím; pozorovala život zvířat a líčila jej s neobyčejnou vnímavostí a sympatií. Rozumí se vlastně samo sebou, že život zvířat antropomorfizuje. Lidé v těchto knihách mají jaksi podřízenou funkci.

Z románů bych uvedl Děvče z Limberlostu a Dceru půdy; v obou líčí se život venkovský, život zemědělských pionýrů. Elnora Comstock (ona je děvčetem z Limberlostu) chce jít pro vzdělání do nedalekého města do koleje. Matka, vdova, protíví se tomu jednak ze strachu před výdaji, hlavně však ze zásady; nevidí potřeby měnit zvyky a život rodinný. Spolurozhoduje také podivný poměr matky k dceři. Matka totiž truchlí nad smrtí svého muže, utopivšího se jednoho večera v močále; od té doby žije památce svého muže a zanedbává své dítě. Ale Elnora vrozenou a zděděnou energii vyprošťuje se z vlivu rodinné jednotvárnosti, zvyšované chladností matčinou. Když matka na vzdělání ničím nechce přispívat, Elnora přece provádí svou. Poznala se šťastnou náhodou s ženou sbírající motýly a podobnou havěť pro různé sbírky muzeí a škol, a tím se jí dává možnost sbíráním motýlů zaopatřit si nutné peníze. Elnora, vyrostlá na zapadlém venkově, udělala svým příchodem do koleje nečekaný dojem svou prostotou, svými nemožnými šaty a botami, vhodnými k chytání motýlů a brouků v bahnech kolem osamělé vesničky Limberlost, ale nehodícími se do školy a koleje. Pomocí přátel sousedů se Elnora brzy zcivilizuje a navštěvuje pravidelně svou kolej.